

Naročnina listu: ==
 Celó leto . . . K 10—
 Pol leta . . . „ 5—
 Četrť leta . . . „ 250
 Mesečno . . . „ 1—
Zunaj Avstrije: ==
 Celó leto . . . K 15—
Posamezne številke
 :: 10 vinarjev. ::

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računijo po 12 vinarjev
 od 6redne petivtrste: pri
 večkratnih oznanilih velik
 ::: popust. :::
„Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Na Rusko-Poljskem.

Dunaj, 6. novembra 1914.

Nemška armada na severnem Rusko-Poljskem se je, kakor pravijo ruska poročila, na novo razvrstila za reko Warta (v poljskem okrožju Kalisz ob meji nemške pokrajine Poznanjsko.) Ruska armade je došla že do črte Woclawek—Leczyca—Potrkov. Pričakujejo se važni dogodki.

Na južnem Rusko-Poljskem se razvršča avstrijska **Danklova** armada v nove postojanke. Sovražnik je včeraj sledil naši armadi samo s kavalerijo in z manjšimi raznovrstnimi četami. Glavna sila ruske armade je obstala v prostoru med mestama Kielce—Osiek (na izhodni strani izliva reke Wysloka v Vislo), kjer se je utaborila v močne okope.

Vsled ruskega prodiranja na južno Rusko-Poljskem severno od Visle se je odločilo naše poveljstvo, da je **umaknilo** ob spodnjem Sanu stoječe avstro-ogrske čete in jih zbira v novem prostoru južno-zahodno od Sana. Tukaj smo se odtrgali sovražniku brez vsake težave.

V Srednji Galiciji med Przemyslom in Starim Samborjem je položaj nespremenjen.

Pomorska bitka pri Čilu.

Ob obali južnoameriške ljudovlade Čile bitka med nemškim in angleškim brodovjem. — Nemško brodovje zmagalo. — Splošni položaj zahteva, da se Rusom umikamo na Rusko-Poljskem in ob spodnjem Sanu. — Avstrijske čete zasedle srbsko mestece Prinčinovič. — Francija napovedala Turčiji vojsko. — Na Kavkazu vre proti Rusom. — Angleži utrjujejo Sueški prekop.

Pomorska bitka ob Čilu.

Tri nemške križarke v Santiagu de Chile.

V Santiago de Chile sta došli nemški oklopni križarki „Scharnhorst“ in „Gneisenau“ in mala križarka „Nürnberg.“ Ladje sta obiskala nemški poslanik in nemški konzul. Nemci so nato naložili potrebne zaloge v ladje. Madridski list „Imperial“ poroča iz Teneriffe, da je močno angleško brodovje odplulo proti Kapstadtu.

Pomorska bitka ob morski obali Čila.

Berolin, 6. novembra.

Po angleškem uradnem poročilu so v bitki 1. novembra ob morski obali južnoameriške ljudovlade Čile potopile nemške križarke angleško križarko „Monmouth“, ter težko poškodovale križarko „Good Hope.“ Poškodovana je bila tudi majhna angleška križarka „Glasgow.“ Bitke so se udeležile sledeče nemške križarke: „Scharnhorst“ in „Gneisenau“, in nadalje majhne križarke „Nürnberg“, „Leipzig“ in „Dresden.“ Domneva se, da so ostale nemške križarke nepoškodovane.

Kodanj, 6. novembra.

Londonski listi poročajo, da se je v bitki ob obali Čila potopila tudi angleška križarka „Good Hope.“ Upa se pa, da so rešili posadko.

Angleško poročilo.

London, 6. novembra.

Londonski list „Times“ opisuje morskó bitko ob obali Čila v južni Ameriki sledeče: Štiri nemške križarke, med njimi „Scharnhorst“ in „Gneisenau“, so dne 1. novembra po noči napadle pri otoku „S. Maria“ ob morski obali Čile v južni Ameriki angleške križarke „Good Hope“, „Monmouth“, „Glasgow“ in „Otranto.“ Boj je trajal eno uro. Križarka „Good Hope“ je bila tako poškodovana, da je morala odpluti. Tudi križarka „Monmouth“ je skušala v temi zbežati, ker je bila istotako močno poškodovana. Toda majhna nemška križarka jo je zasledovala in jo potopila. Ker je bilo morje viharo, niso mogli spu-

stiti na morje rešilnih čolnov. Meni se, da sta bili poškodovani tudi križarki „Glasgow“ in „Otranto“, toda ker sta pluli z veliko brzino, se jima je posrečilo uteči. Nemške križarke niso bile težko poškodovane. Ranjena sta bila dva pomorščaka na nemški križarki „Gneisenau“ Smatra se, da je utonila vsa posadka angleške križarke „Monmouth“, ker je še skušala v zadnjem hipu potopiti nemško križarko.

Podrobnosti o pomorski bitki ob obali Čile.

London, 6. novembra.

List „Times“ prinaša sledeče podrobnosti o pomorski bitki ob obali države Čile: Oklopna križarka „Good Hope“ je vozila takrat, ko so jo videli nazadnje, s polnim parom proti obrežju. Meni se, da je v bitki težko poškodovana, trčila na skalo, vsled česar je upati, da se je rešila njena posadka. Angleške križarke so odplule dne 1. novembra z namenom, da zasledujejo nemške vojne ladje. Poslednje so se pa spustile takoj v boj. Zdi se, da angleške vojne ladje niso priplule tako blizu nemškim, da bi bile mogle oddati dobre strele. Križarka „Monmouth“ se je borila tako dolgo, dokler ni bila od krogel popolnoma prevrtana, nakar se je potopila. Krogle iz težkih topov nemških križark so zadele vselej tako sigurno, da se je čuditi. Na angleški križarki „Good Hope“ je večkrat izbruhnil ogenj. Ves gornji del križarke so odstrelile krogle nemških ladij, tako da ni bil nobeden top več za rabo. Končno je odplula križarka „Good Hope“ proti obali, med vožnjo je pa uhajala voda v ladjo. Videlo se je, da se je začela že potapljati. Tudi križarka „Glasgow“ je bila zelo poškodovana in je zbežala v Coronel. Križarke „Gneisenau“, „Scharnhorst“ in „Nürnberg“, ki se nahajajo v pristanišču v Valparaizu, niso bile močno poškodovane in bodo v kratkem zapustile pristanišče. Zunaj pred pristaniščem je pa videti obe nemški križarki „Leipzig“ in „Dresden“, kakor tudi štiri druge oborožene ladje za prevažanje blaga.

Križarka „Good Hope“ je bila velika angleška oklopna križarka, koje tonaža je znašala 14.300 ton. Dolga je bila 152 m in široka 21,7 m. Vozila je z brzino 23 morskih milj v eni uri. Oborožena je bila z 2 topovoma kalibra 23 cm, z 16 topovi kalibra 15 cm in z 12 topovi kalibra 7,6 cm. Njena posadka 900 mož.

Oklopna križarka „Monmouth“ je zgrajena leta 1901, tonaža znaša 9950 ton, brzina 24 morskih milj, oborožena je z 14 topovi 15 cm, s 6 topovi 7,6 cm, s 3 4,7 cm kalibra in 3 strojnimi puškami. Posadka 540 mož.

Emden na delu.

Neapolj, 6. novembra.

Parnik „Roma“ poroča, da je nemška križarka „Emden“ zopet potopila dva parnika, potem ko jima je odvzela živila in premog.

Nemški podmorski čolni prežijo na Angleže.

Rotterdam, 4. novembra.

List „Courant“ piše: Nemški podmorski čolni prežijo na norveški morski obali na angleške ladje. Norveški parnik „Nidoton“ je srečal neki podmorski čoln, ki pa je takoj izginil, ko je spoznal, čegav je parnik.

Avstrijski uslužbenci na angleških ladjah.

Angleška admiraliteta je sklenila odpustiti vse avstro-ogrske uslužbenca na ladjah.

Novi japonski dreadnoughti.

„Frankfurter Zeitung“ piše: Japonci poročajo, da so spustili v morje tri nove naddreadnoughte. In vsak ima 30.000 ton.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Splošno umikanje.

Dunaj, 6. novembra.

Namestnik načelnika avstrijskega generalnega štaba uradno razglaša:

Včeraj na severni bojni črti (proti Rusom) ni bilo bojev.

Naša armada je na nekaterih mestih bojne črte kljub krajevno ugodnemu položaju prepustila nekaj ozemlja Rusom. Ta prepustitev od naših čet zasedenega ozemlja sovražniku je le začasna in je utemeljena z ozirom na celokupen položaj naših armad, ki stojijo proti Rusom.

Ruske priprave v Kavkazu.

Rotterdam, 6. novembra.

Neki holandski učenjak, ki je bil meseca avgusta letošnjega leta na Kavkazu in se je sedaj od tam vrnil domov, pripoveduje, da so Rusi že v polje zbirali močne oddelke svojih čet na Kavkazu. — Rusi so se izgovarjali, da radi tega zbirajo na Kavkazu armado, ker se bojijo, da bi izbruhnila preukcija.

Na Kavkazu vre.

Dunaj, 6. novembra.

Položaj v pokrajini Kavkaz je zelo resen. Ko je namestnik ruskega carja razglasil vojsko med Rusijo in Turčijo, je nastalo po celi pokrajini veliko razburjenje. Med mohamedanskim prebivalstvom je začelo vreti. Ko se je razglasil preki sod, so oblasti dale takoj zapreti več sumljivih oseb. Tajna zveza, ki dela na to, da se reši Kavkaz izpod ruskega jarma, dela z vsemi silami. V mestih Tiflis, Batum in Baku so se po ulicah vršile burne prireditve in nastopi zoper Rusijo. Vojaštvo je te nastope s silo zadušilo.

Angleži utrjujejo Sueški prekop.

Berlin, 6. novembra.

List „Berliner Tagblatt“ poroča iz Rima: Neki italijanski parnik, ki je plul skozi Sueški prekop, je videl, kako so angleške in indijske čete na egiptovski strani prekopa delale strelske okope in utrjevale breg ob bodočo žico. Na vsakih 100 metrov pa stavijo Angleži trdnjave, na katerih bodo postavili težke topove.

Turške čete, ki stojijo na drugem bregu prekopa, štejejo 80.000 mož.

Angleški porazi na Sinajskem polotoku.

Carigrad, 6. novembra.

Turški listi poročajo z velikim veseljem, da so turške čete na več mestih pregnale Angleže s Sinajskega polotoka. (Sinajski polotok leži na severnem koncu Rudečega morja.)

Turška železnica vozi že do mesta Maan (na Sinajskem polotoku) turško vojaštvo. Iz tega je razvidno, da nameravajo Turki preko Rudečega morja udreti v Egipt in tam podžgati upor zoper Angleže.

Kako sodijo Rusi o vojni s Turčijo.

Berlin, 5. novembra.

Ruski vojaški strokovni izvedenci računajo z možnostjo, da utegne Turčija izkrcati eden armadni zbor ob obrežju Črnega morja. Menijo pa, da bi ruske čete ta turški armadni zbor brez težav in prav lahko uničile. Če bi pa hotela Turčija izkrcati večje število svojih čet, bi morale to zabraniti ruske vojne ladje. V Transkavkaziji so se Rusi prav dobro pripravili za napade Turkov. V Petrogradu računajo, da šteje vsa turška armada 500.000 mož. Turška država pripravlja baje eno armado za prodiranje v Egipt. V tej armadi se nahajajo tudi Beduinci in pa moslimski prostovoljci. Tudi v Siriji in Palestini bo postavila eno armado, ki bo razvrščena ob železniški progi Damask—Maan.

Razpor med Rusijo in Kitajsko.

Iz Carigrada poročajo: Razmerje med Rusijo in Kitajsko postaja vedno bolj napeto. Kitajska je prepovedala izvoz žita v Rusijo. Splošno mnenje je, da je Kitajska s svojimi pripravami za vojsko gotova in da bo sedaj v Petrogradu in Tokiu odločno nastopila. Med Mongolsko in Kitajsko se pripravlja sporazum. Mongolska obeta vojno pomoč za slučaj vojske z Rusijo in Japonsko.

Nemško-francosko bojišče.**Uradno poročilo o stanju nemških armad.**

Berlin, 6. novembra.

Iz velikega vojnega stana z dne 6. oktobra se poroča:

Prodiranje nemških čet severno-zahodno in južno-zahodno od Ypresa je bilo uspešno. Tudi pri La Bassee severno od Arrasa in v gorovju Argonnen so napredovale naše čete.

Nemške čete so zavzele važno opirališče Bois Brule južno-zahodno od St. Mihiela. Francozi so imeli težke izgube.

Na izhodnem bojišču se ni pripetilo nič pomembnega.

Angleški feldmaršal French ponesrečil.

Berlin, 4. novembra.

Berolinski list „Lokalanzeiger“ poroča, da je pred nekoliko dnevi ponesrečil feldmaršal French, vrhovni poveljnik angleških čet na Francoskem, ko je v avtomobilu zasledoval gibanje angleških čet. Točasno še ne more osebno izvrševati vrhovnega poveljstva.

Nemci zasedli nekaj višin pred trdnjavo Ypern.

Frankobrod, 4. novembra.

Iz Pariza poročajo, da Nemci zadnje dni veliko svojo napadalno silo osredotočujejo proti Ypernu, ker je napadanje zahodne črte pri Nieuportu zaradi velikih povodnji vedno težavnejše. Ker Nemci od zahodne strani ne morejo prititi v Ypern, silijo v polkrogu na to postojanko. Med mestoma Menin in Armentieres so Nemci zasedli več manjših višin, ki so na sicer ravnem bojišču zelo ugodne postojanke.

Odlikovani poveljniki.

Vojaški naredbeni list od dne 4. novembra prinaša sledeča odlikovanja armadnih poveljnikov in generalov, ki so se junaško vedli na bojišču. Viteški križ Leopoldovega reda z vojnim okrasom in priznanjem radi junaškega zadržanja pred sovražnikom je dobil podmaršal nadvojvoda Peter Ferdinand, poveljnik 25. infanterijske divizije; veliki križ Leopoldovega reda z vojnim okrasom in priznanjem radi vrlega postopanja kot armadna poveljnika sta dobila general kavalerije Eduard pl. Böhm-Ermolli in general pehote Svetozar Boroevič pl. Bojna; komanderni križec Leopoldovega reda z vojnim okrasom in priznanjem radi junaškega zadržanja pred sovražnikom je dobil podmaršal Alfred Krauss; red železne krone II. vrste z vojnim okrasom in priznanjem radi junaškega zadržanja pred sovražnikom so dobili: podmaršali Viktor plem. Scheuchenstuel, Štefan pl. Sarkotič, Klavdij Cizbulka, Karl Scotti, Ignacij pl. Korda, Adolf vitez plem. Brudermann (njegov na bojnem polju umrl brat, bivši poveljnik armade, katere del je tvoril III. arm. zbor, je s krstnim imenom Rudolf), Arpad Tamasz pl. Fogarasz ter generalni major Peter Hoffmann.

Vlč. kn.-šk. župnijske urade prosim za zao-stale statistične podatke o umetniških stroških pri cerkvah; za že prejete se iskreno zahvaljujem. Dr. Avg. Stegenšek.

Pomožna akcija od strani vlade. Minister za javna dela, ekselencia dr. Trnka, je sklical večkrat zadnje tedne odsek, ki se je posvetoval, kako bi država odpomogla delavcem v raznih pokrajinah, ki so brez dela. Sklenilo se je, da prične država v vseh okrajih, kjer je beda in ni zaslužka, z javnim delom, kakor s stavbami cest, uravnavo rek, zidavo železnic itd. Cesarski odlok določa tudi za podjetnike velike olajšave, kakor na primer, da ni treba polagati podjetniku vadija in kavcije, da se jim primerno z dovršenim delom tudi odštejejo izplačila. Poslanci S. K. Z. se trudijo, da bi se pričelo tudi na Sp. Štajerskem vsaj v nekaterih krajih z nujnimi podjetji. Koliko bodo uslišane njih zahteve, se še sedaj ne ve; velika težava obstoji v tem, da dežela ne izplača niti vinarja za ceste in regulacije.

Šolski naredbeni list in njegova usoda. Štajerski deželni šolski svet je pozval svoj čas vse okrajne in krajne šolske svete, da si morajo naročiti „Šolski naredbeni list“ in plačevati letno 3 K za njega. Krajni šolski sveti so bili celo primorani po dva iztisiti plačevati. Vse pritožbe glede teh bremen so bile zavrnjene. Učno ministrstvo je potrdilo naredbo deželnega šolskega sveta. Nekateri krajni šolski sveti so se proti tej naredbi učnega ministrstva pritožili na upravno sodišče, ki je razveljavilo naredbo učnega ministrstva in deželnega šolskega sveta. Krajni in okrajni šolski sveti torej niso primorani naročevati in plačevati tega naredbenega lista, ker zamo-rejo deželne oblasti naročitev le priporočati, ne pa vsiljevati. Objavo odlokov in zakonov se mora dostaviti brezplačno.

Seja galiških poslancev. Načelnik Poljskega kluba dr. Led je sklical poljske državne poslance, kakor tudi bivše predsednike kluba galiških deželno-zborskih poslancev ter one gališke poljske poslance, ki ne pripadajo Poljskemu klubu, na skupno sejo za nedeljo, dne 8. novembra, ob 10. uri predpoldne v Krakovo. Dne 10. novembra, ob 10. uri predpoldne, bo pa imel Poljski klub plenarno (glavno) sejo. Na dnevnem redu obeh sej bo posvetovanje poslancev, kako pomagati gališkemu prebivalstvu, ki je bilo sedaj vsled vojne prizadeto, kakor tudi še druga vprašanja, ki so v zvezi z vojnimi dogodki v Galiciji.

Osmošolcem c. kr. gimnazije v Mariboru, ki so bili pozvani ali so se sami prijavili k vojaški službi, je bila z dovoljenjem učnega ministrstva pri zrelotni izpraševalni komisiji, ki je zborovala dne 23. oktobra pod predsedstvom deželnega nadzor-nika dr. Thumserja, in dne 3. novembra pod predsedstvom gimnazijskega ravnatelja dr. Tominška, priznana zrelost za poset visokih šol; na podlagi tega spričevala so bili tudi takoj sprejeti kot enoletni prostovoljci. Takih osmošolcev je 23; Slovenci med njimi so: Klemenčič Andrej, Kramberger Alojz, Šrol Martin, Šturm Jakob, Čremošnik Vinko (z odliko), Kanceler Anton, Loibner Rudolf, Slander Jožef.

Pohvaljen orožnik. Orožniški stražmojster Pet. Lesjak v Loki pri Zidanem mostu je prejel v priznanje za uspešna rešilna dela pri nekem požaru javno pohvalo od deželnega orožniškega poveljstva.

Poštno skušnjo je naredil z izvršnim uspehom g. Adolf Kosi ter je ob enem nastavljen kot poštni uradnik na eraričnem poštnem uradu na Zidanem mostu. Njegova sestra Pavla Kosi pa je napravila z odliko trgovinsko šolo v Budimpešti v večih jezikih; posebno se je odlikovala v nemški in ogrski stenografiji in v knjigovodstvu.

Kako je v glavnem ruskem vojnem stanu.

Iz Londona se poroča: Vojni poročevalci lista „Times“, ki se nahaja v glavnem ruskem vojnem stanu, poroča o svojih utisih sledeče: Glavni vojni stan velikanske ruske armade se nahaja v majhnem mestecu zahodne Rusije. V železniških vozovih je tam nastanjenih okrog 100 ruskih častnikov, ki tvorijo ruski generalni štab. Več sto milj proč se pa razteza velikanska ruska bojna črta, ki je vsa brzojavno zvezana z generalnim štabom. Vojnega poročevalca so predstavili velikemu knezu Nikolaju Nikolajeviču, ki je vrhovni poveljnik ruske armade. Vojni poročevalci ga opisuje kot moža velike in vitke postave. Njegova resnost in velika priprošnost napravi na vsakega globok utis. Tudi življenje v glavnem ruskem vojnem stanu je skrajno priprosto. Le na nekaterih zunanjih znakih je razločevati generala od najnižjega člana generalnega štaba. V ruskem generalnem štabu se nahajajo trije ruski veliki knezi. Tudi v glavnem ruskem vojnem stanu je uživanje opojnih pijač strogo prepovedano.

Hud in zgoden mraz v Rusiji.

Kodanj, 4. novembra.

Upanje Rusov in Angležev, da bi čez Arhangeljski zaliv Belega morja zamogli do decembra zamenjati med seboj različno blago, se je izjalovilo. Na Belem morju je nastal hud mraz. Dne 27. oktobra je bilo v Arhangeljsku jutraj 4 stopinje mraza, dne 28. oktobra že 5 stopinj. Če bo šlo tako naprej, bo Belo in Sev. morje kmalu tako zamrznjeno, da ladje ne bodo mogle pluti. In proti mrazu ne izda nobeno še tako moderno angleško sredstvo. Rusija bo potem od svojih zaveznikov kmalu odrezana. Tudi v Petrogradu in Kronstadtu je že potrkala zima na duri. Dne 27. oktobra je toploer kazal v Petrogradu 2 stop. pod ničlo. Ne bo dolgo, ko bodo ruske ladje za več mesecev zaprte v pristanišče Kronstadt.

Avstrijsko-srbsko bojišče.**Prodiranje v Srbijo.**

Gračec, 6. novembra.

List „Grazer Tagblatt“ prinaša sledeče, uradno pregledano poročilo iz Budimpešte: Naše čete so zavzele betonske, močno zavarovane srbske okope ob desnem bregu Save na južni strani Šabca. Srbi so se umaknili dalje v Srbijo. O omenjenih okopih ob Savi so Srbi sodili, da se jih Avstriji ne bodo mogli polastiti. Naša artilerija pa je te srbske postojanke tako srečno obstreljevala, da je imela naša infanterija s Srbi, ko jih je nekaterikrat naskočila, lahek bpravek. V noči od torka na sredo (dne 4. novembra) so Avstriji zasedli tudi srbsko mestoce Princinovič (južno od Šabca).

Srbi obstreljujejo Zemun.

Zemun, 6. novembra.

Srbi neprestano obstreljujejo donavsko obrežje pri Zemunu. Vsak večer razsvetljuje levi breg Donave z metali luči. Kakor hitro opazijo Srbi kako gibanje naših čet, začnejo takoj streljati na našo stran. V mestu Zemunu še srbske krogle niso napravile posebne škode. Srbski oddelki so že večkrat na čolnih prišli na Ciganski otok, ki leži v Donavi pred Belgradom. A Avstriji so Srbom na tem otoku napravili velik strah. Neopaženo so prepeljali naši na ta otok več sodčkov (bencina in petroleja). Ko so Srbi zopet prišli na otok, so naši z dobronamerjenimi streli zažgali bencin in petrolej. Srbi so takoj zbežali nazaj na srbska tla in si ne upajo več nazaj.

Rusko-turško bojišče.**Francija napove Turčiji vojsko.**

Bordeaux, 6. novembra.

Francosko zunanje ministrstvo razglša: Radi sovražnega dejanja, ko je turško brodovje napadlo francosko trgovsko ladjo in povzročilo smrt 2 Francozov ter težko poškodovalo francosko ladjo in ker se še nemško odposlanstvo v turški armadi in mornarici ni odstranilo, kar bi edino odvrnilo veliko odgovornost, katero si je sedaj nakopala Turčija, smatra Francija za svojo sveto dolžnost, da izjavi, da se nahaja odslej med Turčijo in Francijo vojno stanje.

Zopetno obstreljevanje Sebastopola.

Kodanj, 6. novembra.

Po pariških poročilih se je pred Sebastopolom prikazala turška bojna ladja in zopet obstreljevala mesto. Obstreljevanje se v trenutku nadaljuje.